

Eerste lezing: Spreuken 1, 15-33
Evangelie: Johannes 15, 18-27
Datum: 3 april 2022
Overweging door: Berti Parqui

Bemoediging nu

In eerste instantie dacht ik: wat een moeilijke lezingen. Geen verhaal of gebeurtenis waar je je in kan verplaatsen. In beide lezingen alleen ernstige woorden, uitspraken en waarschuwingen.

Maar door de oorlog in Oekraïne ging de tekst uit Spreuken, toch leven. Het onheil is herkenbaar, en ook wel onze behoefte aan een vingerwijzing in de goede richting. Er zijn zo veel tv programma's waarin raad gevraagd wordt van deskundigen: Ruslandkenners, strategen, oud-politici: wijze mensen die raad kunnen geven vanuit eerder opgedane ervaringen.

En dat is wat er gebeurt in het boek Spreuken. Het is een boek vol opgetekende levenslessen. Waar levenservaring eerst alleen mondeling van vader op zoon werd overgeleverd, werd zij later schriftelijk opgetekend in dit verzamel-boek met waarheden.

Het is oud maar toch: Hoe actueel klinkt niet de tekst we de Wijsheid- die hier als een persoon wordt voorgesteld - horen zeggen dat de dwazen en spotters, die niet luisteren naar de wijsheid, de vruchten zullen plukken van hun eigen onverstand en ten onder zullen gaan aan de ramspoed die over hen zal komen. Maar, wie naar mij – de wijsheid - luistert- voelt zich gerust en vreest geen onheil. Er gaat ontegenzeggelijk bemoediging uit van deze tekst voor mensen die geconfronteerd worden met geweld.

Hetzelfde gebeurt in het evangelie van Johannes: troost voor mensen die gehaat en bedreigd worden. Johannes schrijft dit evangelie jaren na de dood van Jezus in een tijd dat het al zover is: de gemeenten van de eerste christenen worden al vervolgd.

Er zal een tijd komen- laat Johannes Jezus hier zeggen - dat jullie haters denken God te dienen door jullie ter dood te brengen. Die tijd is nu. Jezus' volgelingen zitten er middenin.

Maar hoewel hier ook gaat om geweld en haat - ook bij dit stuk evangelie kwamen in eerste instantie de beelden van de oorlog in Oekraïne bij mij op – gaat het niet over werelds geweld.

Het gaat over een ander soort strijd. Over de haat tegen de volgelingen van Jezus, haat tegen mensen die zich niet meer voegen naar het gezag van de joodse leiders en zich niet meer houden aan de joodse wetten die die altijd zo belangrijk waren. Ze hebben een nieuwe bron, een nieuwe liefde gevonden en een nieuwe boodschap: die van broederschap, solidariteit met de armen. En ze worden nu geconfronteerd met agressie en

haat die zich uit in het verwerpen, belachelijk maken en vernietigen van dat nieuwe geloof.

Het gaat hier niet over mensen die geen weet hebben van de liefde omdat ze die nooit in hun leven gekend hebben. Zij weten niet beter. Maar de haters in dit evangelie weten wel beter. Ze hebben kunnen zien hoe Jezus namens God mensen genas, oprichtte, bevrijdde en vergaf. Dat Jezus haat heeft moeten verdragen en hen is voorgegaan in het doorstaan van lijden is een troost voor degenen die in navolging van hem nu in verdrukking zijn.

Maar Jezus uitspraken zijn niet alleen een troost. Want het zijn ook hele sterke uitspraken: Wie mij haat, haat ook de vader. Nu is haten wel een woord waar we van schrikken. Een heel fel woord. Het kan ook wel opgevat worden in de betekenis van minder waarden ten opzichte van iets anders. Wie zijn vader en moeder niet haat is mij niet waardig staat er elders. Maar dan nog. Het is ja of nee, voor of tegen en er valt niet te marchanderen.

Een leerling staat niet boven zijn meester. Ik las dat als: Je kunt als leerling van Jezus' boodschap niets afdoen. De radicaliteit van Jezus boodschap is liefde en solidariteit met de armen en verdrukten. Zonder aanpassing, zogenaamde verbetering of afzwakking door zijn volgers. Je kunt niet zeggen: Jezus zei wel dat we onze naasten moeten liefhebben, maar ach, het gaat erom dat je fatsoenlijk leeft en met respect voor een ander. Nee, de radicaliteit van Jezus boodschap roept nu eenmaal weerstand op. Ook nu. Die boodschap is niet soft. Daar is niets aan af te zwakken of te verdoezelen. Het gaat om Broederschap, tegen de weerstand in. Gerechtigheid tegen het onrecht in, de heilige woede vanwege van de liefde die geschonden wordt.

Jezus spreekt tegen de mensen die zijn roeping tot de hunne gemaakt hebben en lijden omwille van zijn boodschap die zij in praktijk brengen. De troost die Jezus hier belooft is niet zoet en gratis. De geest die de mensen zal bij staan, zal zich openbaren tijdens hun strijd voor het goede.

Het maakt mij voorzichtig en klein als ik dit tot mij door laat dringen. Wat voor soort volging van Jezus ben ik in de praktijk? Straks vieren we met Pasen de overwinning op dit kwaad, waardoor Jezus zijn leven heeft gegeven. Kwaad dat zo gemakkelijk buiten onszelf te plaatsen is, ver weg, bij anderen, maar dat zich ook verstopt in onze eigen starheid, mijn wegstijgen, halfslachtigheid en excuses om mijn eigen gedrag goed te praten. Kwaad dat altijd al gebeurt als je de verbondenheid niet - met alles wat je hebt - zoekt. Want alleen echte liefde kan - door de weerstand heen - tot opstanding leiden. Rechttop komen, rechttop blijven in de tegenstand is, daartoe worden wij bemoedigd. Bij de wijsheid blijven, bij Jezus blijven, bij de liefde, bij zijn roeping tot verbinding, solidariteit, door de weerstand heen, - tot Pasen toe.

Dat is wat ik vandaag in de lezingen hoor.